

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 ֆր.
Վեցամսեայ 6 »

ԱՐՏԱՍՍԱԶՄԱՆ
2 քիւ մէկ ծրարով
Տարեկան 14 ֆր.
Վեցամսեայ 7 »

ԱՄԵՐԻԿԱ
Տարեկան 2.60 տր.
Վեցամսեայ 1.50 »

Կ Ա Ն Խ Ի Կ

— 0 —
Մանուցման տողը
20 սանթիմ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱՉԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔԵՄԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ՀԱՍՑԵ

Rédaction du journa

„Iravounk“

V. A. I. N. A (Bulgarie)

— 0 —
Редакция
на ВѢСТНИКЪ

„Иравункъ“

ВАРНА (България)

— 0 —
Դրուքիւնք ես
չեմ տուիր

ԲԱՐԻՁԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ

Սէնի փառաւոր ու գերազանցող համայնքում եղբայրներ՝ ինչպէս կը տեսնուի վերջին գէպերէն, զիրար հասկնալու վիճակին մէջ չեն դժբաղդաբար:

Սիւնի փառաւոր ու գերազանցող համայնքում եղբայրներ՝ ինչպէս կը տեսնուի վերջին գէպերէն, զիրար հասկնալու վիճակին մէջ չեն դժբաղդաբար:

Արեան լողանքներու վաղորդայնին իսկ, մեր հէ՛գ Հայրենիքի մարտիրոսութիւնը կը շնչուէր՝ այլապէս աւելի վայրագ ու աւելի նրբացած անգույն միջոցներով:

Ու սուլթանը՝ ամեն անգամ որ Հայը ջնջելու համար նոր սխալներ մը ստեղծագործութիւնը արձանագրելու հրէշային հաճաքը կուտենար իր արեւնոտ սուլթաններուն մէջ, միւսնոյն փոքր արհաւիրքի երկու սոսկալի ուրուականներ ալ կը նշմարէր՝ անգագար, ինչպէս իր արթնութեան, նոյնպէս եւ իր ոճրագործի խեղճութեան մէջ:

Խոսովք մը, տնուն անհանգրստութիւն մը ունէր իր հագիի սեւ ալքերուն մէջ, զոր շնորքով տեղաւորած էին հոն՝ Յեղափոխութիւնը և Եւրոպիոյ հանրային կարծիքը:

Գիտէր թէ Յեղափոխութիւնը այն ահաւելի հրդեհն էր, որ հաւանք կամայ ծաւալի խոշոր համեմատութեան մը հաւած, կրնար վայրկենապէս լափել, քանզի ու ահաւելի վերածել բոլոր այն երկաթէ դռները, որոնք անխորտակեղի գաւազնիներու պէս կը պահպանէին զինքը՝ իր անհամար ու ճիւղներուն սեւ յիշատակացը հետ:

Գիտէր թէ Եւրոպիոյ հանրային կարծիքը՝ որ մը չէ որ մը, գիտակցական ուժի վերածուած,

բռնի մաքրագործութեամբ պիտի սրբապնէր դիւանագիտական պողոնը. կուլիւնը և արդար հրեշտակի մը դերը պիտի տար անոր, մէկ ձեռքով զարնել փշրելու անարժան գահին ոճրագործ տիրապետութիւնը եւ միւսով ազատագրելու այդ գահուն տակ դարերէ հետէ ճշմունտ խեղճ ժողովուրդը մը:

Ու ինչ որ Սուլթանին համար արհաւիրքից սպառնալիքներ էին, մեղի համար սակայն երկու հիւսնալի թեւեր էին, որոնցմով միայն կրնայինք կտրել անցնիլ մեր առջեւ տարածուած արեւան ծովը եւ հասնիլ բարօրութեան հանգրուանը՝ ապահովապէս:

Կրցինք պահել այդ երկու փրկարար թեւերը, ահա բուն խնդիրը:

Մեր յեղափոխական մարմիններ բաժան բաժան եղած, տառապանքի եւ ճակատագրային սեւ օրերու մէջ իսկ չըմբռնեցին՝ իրարու եղբայրական ձեռք կարկառելու հարկին քաղցրութիւնը:

Ոմանք նեղ քոնքներու տակ առն յեղափոխութեան մեծ միտքը, «Մենք, Մերինները, Դո՛ք, Զերինները» անիծապարտ բառերով և, Մենքով Դո՛քով շատ անգամ պատանքելու անխեղճ հարկութիւնն ալ ունեցան բազուկի ու գաղափարի հզօր դէմքեր:

Ոմանք բիրտու, գնդակի, սուրի և հրացանի հարուածներուն տակ սահմուկած հէ՛գ ժողովուրդի մը ոգեւորքին անգամ չը խնայեցին ու հոն՝ ընդհակառակը տապաւնեցին խորհրդանշել իրենց ուրոյնութիւնը փութկոտորէն. վասնզի անարարագող զուխներու հնձանն էր սր պիտի ապահովէր այդ Մենք ին կամ Դո՛ք ին ապագայ բեղուն հունձքերն ալ:

Ոմանք ցուցադրեցին ահեղօրէն խաչագողութիւններու երանգոտ պէսպիսութիւններ, որոնք կրնային էն ճարպիկ աւազակներու նախնիները շարժել ապահովաբար. քար քարի վրայ չը թողելու մասնաւոր դիտումով մը կտրծես, ըլին ինչ որ պէտք էր, հիմնայաւ տակ քանդելու համար ժողովուրդին հաւատքը դէպ ի գործը:

Եւ ամենը մէկ եղած պողոնին, կանչեցին ու գողերու հրեշտակին տիպարներ նշաւակեցին աշխարհի տալիս՝ առանց սակայն անոնց չըլալիք կեանքին դպելու. թողութիւն որ մէկը՝ Սէնէն յետոյ հոն. նոսի կամ թայմի գեղազուարճ ավերուէ վրայ ապրի իր շուայտ կեանքը հեշտագինօրէն և միւսը՝ — նուազ բաղդաւոր — որ քեօր կեօղտի միւսիք աներեւութացում. ներով հոս ու հոն տակաւին խռկայ խաչագողի ոգեւորքը ազատօրէն:

Ու այս ամենը ծանուցին աշխարհի տալիս զոռնուայի ահեղ որոտումներով. Եւ աւա՛ղ, լսող ու տեսնողներու մէջ էն երջանիկ մարդը եղաւ Սուլթան համբաւ, որ այսպէս մէկ կողմէն յեղափոխական ճանկին կարկամիլը կզգար իր սրտին վրայ ու երկար շունչ մը կառնէր ու միւս կողմէն Հայութեան վերելքին զօրեղապէս սատարող երկու թիւերէն էն կարեւորին թուլացումը կը դիտէր սաղայեղեան հրճուանքով:

ԴԵՍ ՈՒՂԵՆ

(Շարունակելի)

ՆՈՐ ԽԺԴԺՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԹԻԻ

Հնչակեան կուսակցութեան Կեդր. Գործիքէն հետեւեալ ծանօթագրութիւնը ուղղել է մեծ պետութեան արտաքին դրոճոց նախարարներուն ու անոնց Պոլսոյ դեսպաններուն:

«Վսեմափայլ Տէր,

«Հնչակեան Գործիքէն կը համարձակի Ձեր վսեմութեան հաղորդել հետեւեալ լուրը, որ իրեն հասած է ամենամատահիլ աղբիւրէ մը:

«Թիւրք կառավարութիւնը կը բռնադատէ Սասունցիները ձգել իրենց գիւղերն ու լեռները և կըստիպէ զանոնք Մշոյ դաշտին մէջ բնակիլու. Սասունի բնակիչները կընդդիմանան այս կամայական հրամանին: Ամբողջ Սասունը, այս պահուստ, պաշարուած է թիւրք զինուորներով ու քիւրտ համալիրէններով: Կողոպուտը արդէն սկսած է:

է. Զարդը վերահաս է: Օգնութիւն:

«Սեփական մէջ եղբայրներու այս կոչին իլուր, Հնչակեան Գործիքէն չի կրնար ինքզինքը արգիլել մարդկութեան երեսին պողոտէ ջախջախիչ պատախանատութիւնը որ կը ծանրանայ Մեծ Պետութիւններուն վրայ, որոնք՝ առաջին արեւմտութեան պահունքին քաղաքաբար միջամտելէ վերջ, ամբողջ անգլէն ժողովուրդը մը լքեցին՝ անսահման կոտորածին միջոցին՝ իր անարգ փողոտիներուն ձեռքը:

Այդ թուականէն ի վեր, որ՝ Արեւելքի մէջ՝ եւրոպական ազգեցութեան ու համայնքին անանկութիւնը հաշակեց, թիւրքոյ հայերուն ամբողջական բնաջնջումը կը շարունակուի սխալեմագիկօրէն ու հրէշաւոր մոլեգնութեամբ մը: Նորագոյն ու վաւերական լուրերը ամենէն միջին գոյնով կը ներկայանեն հայերուն կացութիւնը ամբողջ Հայաստանի մէջ, — ջարդ, սպանութիւն, խմբովին ու կամայական ձերբակալութիւն, աքսոր, կիներու և աղջիկներու լլկում, թալան, նախատինք քրիստոնէական կրօնքին, և կեղեցիկներու և վանքերու պղծում, բռնի հաւատափոխութիւն իսլամութեան, և հա՛, ինչ որ ձեր լքուած զոհերը, ձեր երկուան պաշտպանեալները կը քաշեն ամէն օր:

«Քաղաքակիրթ աշխարհը չանգիտեր «Եւրոպական ներդաշնակութեան» անհամաձայնութիւնը — այնքան համաձայն՝ կրէտէի առջեւ, ու Չինաստան, ուր բուռն մը քրիստոնէաներու կեանքը վրտանդի մէջ էր — որ արգիլեց Մեծ Պետութիւնները երեք հարիւր հազար հայերու արեւմտահայկական առաջը առնել ու բարեկարգութեանց հանդիսաւորօրէն կրկնուած խոստումներին բռնել: Եւ սակայն ամբողջ աշխարհ գիտէ նաեւ որ շարժում մը, խօսք մը անկեղծօրէն ու կորովիօրէն արտասանուելով Պետութիւններու, նոյն իսկ Պետութեան մը կողմէ՝ պիտի բաւէր կեցնելու ոճրագործ ձեռքը՝ իր Եւրոպի բանտին մէջ դողացող

կայսերական մարզադպրոցին :
«Հիշատակեմ Գեորգի Զեյ փր-
ստեղծութեան բարեպաշտութեան
թուրքերը կը հրապարակ տարած
պիշ կայսերական փրստ կործ
Ստանդարտներուն , որոնք գիտեն ,
1894ի տրիստ փրստութեան
բը , թէ իրենց լինելուն լքումը
ուրիշ բան չի նշանակեր , եթէ ոչ
իրենց ամբողջական ու անմիջ-
կան խողովուրդը : »

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՕՄԻԹԷ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԿՐԻՄՈՒԹԻՒՆ ԶԿԱՅ

Բարեբաղդ պատահութիւնը ,
նեղանք արդէն «Ժողովրդային Միու-
թիւն» համանունին ներքեւ յաջոր-
դաբար Ռուսոսք , Վառնա , Պուր-
կազ կազմուող յանձնարարութեան գո-
յութիւնը ու յայտագիրը այս էջնե-
րուն մէջ արձանագրուած տեսնել :
Եթէ որոշապէս կրցանք թափանցիկ
հանուար ազգին ուղղուած այդ խա-
ղապատ հրապարակելու թու ոգոյն ,
«Ժողովրդային Միութիւն»ները առ-
ուանական տեսակէտով միակ մարմին
մը , կամ լաւ եւս նոյն գաղափարին
չորսը գեղեցիկ համախմբութիւն մը
կը ներկայացնեն լոկ , որոնք ներկա-
յայէս իշխանապետութեան երկիրնե-
րուն մէջ սահմանափակուած մնալով ,
խրաբանչելի քաղաքի մէջ իրենց ու-
րոյն կազմակերպութիւնը , ուրոյն
գիւտնը պիտի ունենան , ու ներառ-
ածուած չըջանակի մը մէջ հաւատարա-
պէս պիտի ձգտին միութեան ինպատե-
կանդուն քրքրակալ մը բնել ու
գործական ուժ գոյացնել ու փորձել :
Այնպէս որ Միութեան յայտարարու-
մը լոկ յաղապանները , սօսողա-
կող մարմինները պիտի ինչին իրենց
ներկայացուցիչներէն բաղկացած պատ-
գամաւորներու համաժողովոյ մը , ու-
րոյն իրաւասութեան ու ձեռնհասու-
թեան պիտի պատկանի բուն իսկ յեղ-
կուսակցութեանց միացումը կամ հա-

մաճուումը յաջողցնելու միջոցները
փնտռել պարագային համեմատ այդ նը-
պատակաւ վճռական որոշումներ ընե-
լով : Բարեբաղդ Միութեան յաջոր-
դող այս «Ժողովրդային միութիւն»նե-
րը ազգային հարկեցուցիչ պահանջ-
մանց արդիւնք նկատուելու կը միտիմք :
Առժամակաւ , ազգային կայսրութիւնը
ծանր կերպարանք մը առած է , զոր
գոյցէ մեր տարեգրութիւնները նը-
մանը ոչ մէկ դարու մէջ չարձա-
նագրեցին : Հայ ժողովրդին գոյու-
թեան բնաջնջումին է որ կը հետա-
պնդուի մոկեցնութեան ծայրայիտ թա-
փով մը որուն մարդկային ազգը երբէք
հանդիսատես եղած ըլլայ : Ազգին այս
անկերպարան վիճակին բարեշրջմանը
ոչ միայն մեր յեղ. կուսակցութիւն-
ները բան մը ընելու անկարող զտ-
նուեցան , այլ իրենք , իրենց անհե-
ռատես ընթացքով , անհաշիւ շար-
ժումներով «ազգի մահապղծութեան»
զան անհուն աղէտներու մեր վրայ
ծանրաբանելու : Ոչ ոք , զեռնոր կը-
սէր յեղ. օսկան մը , ազգային ա-
ղէտներուն հետեւելու օրը յեղափո-
խութեան զէմ բերան բանալու իրա-
ւունք պէտք էր ունենալ : Կր համա-
կերպիմ , եթէ սակայն մեր յեղ. կու-
սակցութիւնները լոկ սխալ յղացում
ծրագրերով համար մեղադրուած
ըլլային , ներողամիտ գտնուիլ յեղ.
կուսակցութեան մը , որ ազգին ամէն
տեսնէ աւելի զժողովրդային միջո-
ցին իսկ , իր անուանական փառքը
առաջ քնելու յեղափոխ. զէնքերը պաշ-
քարող յեղափոխականներու շարքին
ուղղեց : Ներողամիտ գտնուիլ յեղ.
կուսակցութեան մը որ անմասնութեամբ ,
սպաւառութեամբ (կրօնն ուրիշնէ) ,
մեղակցութեամբ , «կը կրկնուի» ,
հազարաւոր ոսկիներ գողի մը ափե-
րուն մէջ պարպելով , հայ յեղափո-
խութիւնը իր խանձարուրին մէջ ա-
պականելէ զատ , մեր քաջաբի Ձէյ-
թունին ապագային ալ վտանգեց : Նե-
րողամիտ գտնուիլ իր հայ իրաւա-
սարդներ կը ձեռնէ , վաճառականներ
կը կողոպտեն : Կը սխալին այսպէս մը
ստանդարտ , հայ ժողովրդը ոչ մի-
այն պէտք չէ բաւականաժայ այս տե-
սակ յեղ. գործունէութեանց նկատ-
մամբ ներողամիտ չգտնուելով , այլ
եւ վերջին անողորմութեամբ վար-

ուելու է : Թող անգամ մը բարեհա-
ճին գիտել , զիս յոռետես նկատող-
ները , թէ մեր աշխարհ յեղափոխա-
կանները որպիսի մոկեցնութեամբ ի-
րենց ազգակիցները նեղելու , ան-
նուանարկելու , ծեծելու կը հաւա-
նին , անգամ մը գիտեն , օրինակի
համար , տեղւոյս զրօշակեան յեղափո-
խականները , որոնք երբէք կը տար-
բիւրն ամեն տեղ ստորին դասակար-
գին պատկանելու համար վայելող
մարդոցմէն , ու թող ըսեն թէ այդ
ողորմելիներուն ծառայութեանն է
մնացել հայ յեղափոխութիւնը զոր եր-
կար տարիներու ընթացքին մէջ Միւ-
թիւնը , Ալեքանդրի , Ռուսիանե-
ներ , Օսմաններ , Նալպանտեաններ ,
Բաքիներ , Արմուրներն պատրաս-
տեցին : «Հայկ. Միութիւն»ը ու
«Ժող. Միութիւնները կոչուած են
ուրեմի յեղ. ապագայ կազմակեր-
պութեան մէջ կարեւոր դերեր կատա-
րելու : Գործունէութեան տապալէզը
արդաւանջ է . մաքրը պատրաստ են
իրենց ու կնքուիլ :

Գալով «Նոր Կեանք»ին որ «երկ-
դիմութիւն չենք ուզեր» խորագրով
ստանդարտող մը մէջ հարկ դատել է
երեւակայել թէ «խուրճեր կը կաղ-
մուին , ընկերութիւններ կը հիմնուին
ՏԵՍԱՆ ՄԸ ՄԱՐԴԵՐՈՒ Կողմէ , ու-
րոնք հանրային գործունէութեան զաւ-
սակելու ինքնուրուի են «կը հար-
ցնեմք . ինչ պարագաներու վրայ
հիմնուելով է որ «Նոր Կեանք» իրա-
ւունք ունենալ կը կարծէ այս աս-
տիճան կոչում թեանց վերաբերուիլ
այդ ընկերութեանց նկատմամբ : «այս
ընկերութիւնները , կը շարունակէ
«Նոր Կեանք» , յեղ. գործունէութիւ-
նը ժողովրդին մէջ անգամաւ ծել
կը ձգտին , միութեան անունին տակ
անջատման , ուժերու բաժանման ,
անխիղճեան ստեղծման է որ կիրառու-
ծուի օրգանաբար :

Եթէ մեր գաղափարութիւնը մեղ չի
պատրուի , Բարիքը Հայ . Միութիւնը
տակաւին գործունէսյ տապալէզին
մէջ չը գտնուեցաւ , ու Պուրկարի
ժող. միութիւններն ալ թիւրիմա-
ցութեանց առաջին առնելու կանխա-
մտածութեամբ , իրենց յանձնարարու-
մը անգամաւ կողոպտելու անուն-
ներն իսկ հրապարակել անկարելի

նկատեցին : «Նոր Կեանք»ը ինչպէս
կրնայ ըսել թէ «այդ անձերը հանրա-
յին գործունէութեան զատ ամեն բա-
նի ընդունակ ըլլան» երբ տակաւին
մեղ անձանք այդ անձանց հանր.
գործունէութեան մէջ գտնուելը չը
տեսնենք . իսկ թէ այս անձերը անը-
պաւարտ անմիութեան (ստորագրուած)
սխալմէն է որ կիրառուեն «եղեր ,
ասոնք այնպիսի լուսաւորներ են ,
արձակուած ազգային անկերպարան
կացութեան դարման մը տանելու ա-
կնկալութեամբ միայն ոգի որուած
տեսնելու երևան ի վեր , որոնք զըժ-
քաղապէս կը տարբերին Չօգանտեանի
մը զէմ հայոցիցն : Միւս կողմէ
«Հիշակ. կուսակցութիւնը , կըսէ
«Նոր Կեանք» , փափաքող է ճշմարիտ
եղբայրական միութեան մը . բայց
իսկալի մը սիրուն եղբայրակցելու
համար միջնորդի մը , մասնաւոր չե-
զոք միջնորդներու պէտքը նախադրե-
մուն է համոզուած ու գիտակից յեղա-
փոխականներուն ու յեղ. կուսակցու-
թիւններուն : » Նախադրեմք , վա՛շ
իրաւ կըսէք . մտքերը միութեան պատ-
րաստելու առաջադրութիւն մը նա-
խադրեմք է եղեր : Երկրորդութիւն
չկայ սակայն . եթէ Հիշ. կուսակցու-
թիւնները (միութեան սիրուն համար)
պատրաստ է քննել «հիշակեան անու-
նի ու կեղք. վարդի թիւնը , եւ ու-
րիշ զոհողութիւններ ալ յանձն առնել ,
անշուշտ սրտը մարմին մը , քննելով
հիշ. կուսակցութեան եւ ուրիշ կու-
սակցութեանց միութեան համար ու-
նեցած արամադրութիւնները , պիտի
զննախառնէ հիշ. կուսակցութեան կա-
մախտար ընթացքը , ինչպէս հիշ.
կուսակցութիւնը առ Կէպին վրայ
այսօր քննադատել ստիպուողները ա-
տեն մը ըրին (տես «Իրաւունք»ի մէջ
«Պարկեշտներուն համար» յօդուածնե-
րը) : «Միութիւնները այդ որոշ մար-
մինները պիտի ըլլան որոնք միու-
թեան համակիր ու հակակիր գտնուող
կուսակցութիւնները իրարմէ պաշտո-
նապէս պիտի որոշեն , անոնց դո-
ւութիւնը նախատինք մը չըլլայ զատ ,
յեղ. միացումի հակառակի պիտի ըլ-
լար , անոնց գործունէութեան խո-
չընդոտ ըլլալը :

Նախատինքը , հայ ժողովուրդին
երեսին նկատուած , այսպիսի աղէտներէ

ԹԵՐԹՈՆ «ԻՐԱՆԻՈՒՆՔ»Ի (9)

ԳՆՈՒՆԻ

(ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

Բ.

«Ինչ կրնայ ընել հայրս . . . ի հարկէ սարսա-
փելով այս անուր չարագործութեան , եղբորմէս
բացատրութիւն խնդրելու պիտի պարտաւորուէր ,
այնպէս չէ . Բայց ո՛չ , ընդհանրապէս հայրս հա-
կըցաւ թէ ատիկա զաւ. մընէր , որովհետեւ չէր
կրնար հաւատալ թէ եղբայրս այնքան վատ պիտի
գտնուէր որ անխնայութեամբ առանց սպառնական
նամակի մը ներքեւ ստորագրելու համարձակէր :

«Ուստի կարեւորութիւն չը տուաւ , նկատելով
որ սրկանելու խաղ մընէր եղածը . . .

«Հակառակորդները կրկնեցին ան ատեն իրենց
սպառնական գրութիւնը :

«Բայց գրութիւնը հօրս յանձնուած պահուն կը
ձերբակալուին : Երկու աստիկանները , կանխաւ
պատրաստուած լրտեսներու առաջնորդութեամբ ,
ձերբակալութիւնը կը կատարեն . մեր պարտեղին
մէջ , Կառավարութիւնը , Ծառիկանութիւնը , մա-
նաւանդ չար ոգի կուսակալ փաշան անմիջապէս
բանտարկել կուստան եղբայրս :

«Եղբայրս անմեղ էր , ինչպէս ըսինք , այդ ա-
ղետաւոր գործին մէջ : Պէտք է խոտաւանել թէ
հայրս ալ չը հաւատայ , սակայն անկարելի եղաւ
արդարանալ :

«Ասիկա բաւական չէր . . .

«Գիշեր մը երկու չարագործ հայրուկ--կոչուած-
ները վարձելով եւ կամ թէ համոզելով կը խրկու-
ին հայրս սպաննելու : Չարագործներուն կը յանձ-
նուի նաեւ գրութիւն մը , որ մահապղծութեան
Այդ մահապղծութեան ըսուած թուրքին տակ
եղբորս ստորագրութիւնը կար , Չարագործները կը
յաջողին հօրս հիշատակները մոռնելու եւ զայն ըս-
պանելէ յետոյ փախչելու : Հետեւեալ օրը յայտնի
բան էր որ այդ գրութիւնն ալ օստիկանութեան
ձեռք պիտի իյնար եւ այդու եղբայրս ալ կրնայ
զատապարտուիլ : Արդարեւ այդպէս եղաւ : Ոստի-
կանութիւնը պատրուակ ընելով այդ չինուող
գրութիւնը , մահաւան գատապարտեց անմեղ եղ-
բայրս . . .

«Հօրս աղետալի մահէն յետոյ , արդէն կուսա-
կալը գրաւած էր մեր կալուածները . . . Մեր
տունին մէջ միայն մայրս եւ երկու մանկամարդ
քոյրերս կը մնային :

«Չը մոռնամ ըսելու թէ այս բոլոր չարագոր-
ծութիւնները կատարուած էին շատ քիչ ժամանա-
կի մը մէջ , հետեւաբար եւ անդիկութիւն չունէի ,
երբ ամեն բան վերջանալէն յետոյ , բարեկամի մը
ձեռքով նամակ մը ստացայ , որուն մէջ յայտ-
նուած էին մեր տան աղէտները , անմիջապէս թու-
ղուցի համալսարանս ու Սերպիա անցայ : Սահմա-
նազուրկ համակուս պէս գտայ մեր ամենամոտերիմ

բարեկամներէն մին . Եղբուրդին հասկցայ : Մէկ
խօսքով , իմացայ որ եղբայրս կուսակցական զոհ
մեղած էր :

«Բարեկամս տեղեկացայ նաեւ մօրս յանկար-
ծաման լինելը . . .

«Ուղղակի ծննդավայրս անցայ , հակառակ ոս-
տիկանական ամենախիստ հակողութեան :

«Ու թը տարի է որ մեր յաղաքէն բաժնուած
էի , հետեւաբար շատ բան փոխուած գտայ :

«Այն , առաջին պարտականութեան եղաւ դե-
րեղմանոցը մանկը ուր պիտի գտնէի երեք չիրիմներ
քովը . . . սակայն ի դուր թափառեցայ . ո՛չ
գրեցիմանը գտայ եւ ո՛չ ալ հետք մը : Մեր գաղա-
բանը հարթուած էր ըսելով : Ուր ինչու
էին ատոնք . . . չը կրցայ գտնել :

«Բոլոր օրը թափառելէս յետոյ , իրեկնորդիմին
մեր փողոցը մտայ : Մեր բարեկամներէն մէկուն
տունը գացի , ուր պատաւ ազգական մը մինակ
նստեր կը մտածէր :

«Վրայիս ցնցոտիով կարուած հագուստներու ,
արեւախաչ կերպարանքս , տառապանքիս մէջ ընկ-
նուած զրոգութիւնս , ասոնք ամենքն ալ այնքան
կերպարանափոխ ըրած էին զիս , որ պատաւ ազ-
գականութիւն չը կրցաւ ճանչիլ :

«Պապօ , Առաւուծի գիւղիս , ըսի՝ անոր երկու-
ղայի աչքերուն մէջ նայելով , ո՛ր է Մերքովիչնե-
ներու տունը :

«Մեր քովիչներու տունը . . . բացազանչեց
պատաւ ազգականութիւնս՝ որուն աչքերը դառն ար-
ցունքով մը լեցուեցան :

(Շարունակելի)

վերջ, տակաւին մեր, ինչ. կօւսակ-
ցութեանց, միութիւնը անկարելի է-
նելու համար երեւակայական նախա-
դիմումներ սկզբունքներ գտնելն է:
Տ. Էրմանեան

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

[Մեր մասնաշտր թղթակցէն]

Սօֆիա, 20 օգոստոս

Ամսոյս 16ին, կէսօրէն զկնի ժամ
3ին վերաբացուեցաւ Սօպրանին ա-
ռանց ու եւ հանդիսի, ներկայ էին
միայն 103 երեսփոխանք, միւսներ
տակաւին եկած չէին. բացակայ էր
եւ Ս. Ստեփանեան, որ օգտփոխու-
թեան պատճառաւ Եւրոպայ կը գտա-
նուի, այդ օր չտեսնուեցաւ եւ ոչ
մէկ նախարար իր անունին վրայ:
Ինչպէս ժամանակին պատճառով օ-
րակարգի առաջին տեղը կը բռնէ ա-
զատական նախարարութեան ղեմ ամ-
բաստանութիւնը:

Ընդարձակ գրքի մը չափ կայ տը-
պուած ամբաստանագիրը եւ ինչպէս
կըսուի ու տեսնուեցաւ ալ, ուրբաթ
սկսեցին անոր ընթերցումը, շարու-
նակեցին շարաթ օրն ալ եւ այսօր
միայն պիտի վերջանայ, բնի է եւ
րեք օր միայն ամբաստանագրի ըն-
թերցման համար:

Նոր բան մը չպարզեցանք ամբաս-
տանագիրը, խնդիր վախճանելու եւ
քաղաքական յանցանքներ կամ եղ-
ծումներ, որ իբր թէ ի գործ դրուած
են ի չափ իրենց անձինք կամ իրենցնե-
րուն:

Վախճանելու խնդրոյ մէջ կը մե-
ղադրուին մասնաւորապէս ի վանձով
եւ Թօնէլի, որ իբր թէ հակառակ
քննիչ—մասնաւորութեան աննպաստ
տեղեկագիրներու, ընդունելու տուած են
վախճանելու ի չափ իրենց եւ իրենցնե-
րուն:

Թատալաւով եւ Թէնէլ կը մեղադ-
րուին տեղի ներքին գործող մէջ,
իբր թէ դատաւորներու հաւաքիչ
կարգած ըլլան լուրջովին անյարմար
պաշտօնակալի եւ մթերանոցներու
չինութեան մէջ ալ ուղղակի կամ
անուղղակի դարձուածքներ ի գործ
դրած ըլլան:

Անոնց վրայ արդէն քիչ թէ շատ
գրած եմ ժամանակին եւ աւելորդ կը
համարիմ կրկնել. սակայն աւելորդ
չամարուի կրկնել եւ հարցնել թէ
ինչու արդեօք չեն ամբաստանութիւն
կամ ամբաստանութեան ղեկը կը ձգ-
ուին Նաջովի. Փէշէլ եւ Վաչէլ նա-
խարարները, որ միշտ խորհրդակից
գտնուած են եւ նախարարական ժո-
ղովեւրոս ներկայ. Փափրիգովին հա-
մար զերաւանակալին է, զի սա իբ-
րեւ սերական իշխանին եւ Ռուսի
պաշտպանաւր ի սկիզբունք անախ ամ-
բաստանութեան ղեկը ձգուեցաւ, որ
մի գուցէ իրեն ջոկերը վերադարձնեն
եւ նախարարական խնդիր լուծուի,
այս մասին շատ գրուեցաւ ժամանա-
կին. կերեւի նախարարութիւնը ա-
զատելու համար ինքզինք մօտալուտ
անկումէ մը, իրարմով այսպէս երեք
նախարար ալ անպատ կը հրատարա-
կեն ազատելու համար Փափրիգովի:

Ամբաստանեալ չորս նախարարէն եր-
կուքն ալ այս եւ նման պատճառնե-
րով չեն ուզեր երեսփոխանական ժո-
ղովին ներկայանալ ինքզինքնին ար-
դարացնելու համար բայց պարտակա-
նութիւն կը ցուցնեն պետական դա-
տարանի մը առջեւ դատուիլ, Ռա-

տալաւով, որ բնաւ կարեւորութիւն
չառաւ գործին առաջին օրէն իսկ,
զարձեալ բանի տեղ չը գնէր, ոչ ամ-
բաստանութիւնը, ոչ ժողովին հրա-
ւերը եւ արհամարհանօք կը նայի գոր-
ծին վրայ խիղճը հանգալու մարդու
պէս: Թէնէլ ներկայ է Սօպրանին
մէջ, բայց աւելի իբր երեսփոխան
Սլովէնէի:

Ինչպէ՞ս պիտի լուծուի խնդիրը,
ի՞նչ հեռեւանք պիտի ունենայ, խոր-
հելու բաներ են եւ պզտիկ խնդիրներ
սլ չեն: «Նարոտնի—Բրաւո», Ռա-
տալաւովի թերթը, արդէն միշտ կը
հարուածէ կառավարութիւնը շատ
ուժգին կէպով. Սթամպուլովիստե-
րու թերթն ալ, «Եօլ—Էէզ» քանի
օր յառաջ կծու խորագրականաւ մը
տակն ու վրայ կընէր նախարարու-
թիւնը եւ մինչեւ իսկ նոր նախարա-
րութիւն մը կը ներկայացնէր նոր
ծրագիրով մը, թուղոյնք ուրիշ թեր-
թեր, որ միեւնոյն մօտք աւելի նը
ու ալ կը դատաւեցին Գարալէյովի:

Ապաքէն սա ամբաստանութեան
խնդրոյն մէջ մեծ պակասութիւն էր,
որ Փափրիգովի գուրա՞ ձգեցին, քա-
նի որ նա ալ իբրեւ նախարար ժո-
ղովեւրոս ներկայ գտնուած է եւ տը-
րուած որոշմանց համամիտ, ամեն
մարդ կը հասկնայ, որ երեք նախա-
րարներու ջոկումն ալ ի նպաստ Փափ-
րիգովին է, դարձն ածք մի է, որով
խնդիրը պարզապէս կուտակեցան
գոյն կառնէ եւ ասոր համար է, որ
առաջուան կարեւորութիւնը չունի,
նոյն իսկ կարելի է ըսել, որ խնդի-
րը կորսնցուց իւր կարեւորութիւնը
տեղի ունեցած դարձուածքներու պատ-
ճառաւ:

Այսու հանդերձ խնդիրը միշտ խըն-
դիր է եւ տեսնենք ինչպէս պիտի
լուծուի:

—Մեր թղթականի խնդիրն ալ չը
լուծուեցաւ, վարդապետը չուզեց
փորձել իսկ երկրորդ քուէարկութիւն
մը ընելու, չխորհեցաւ գոնէ առժա-
մանակեայ մը կարգելու եւ չփոթ ու
յուսահատ վիճակի մէջ կը մեկնի առ-
կաւին այսօր եկեղեցւոյ բանալիքը
եւ ազդին կնիքը յանձնելով ինքնա-
հրաւէր մի քանի ազգայնոց, որ սոյն
տարտամ վիճակին վերջ մը տալու
համար միայն ինքնաբերաբար աս-
պարէզ կ'ընեն: Ուր պիտի կայանա
գործը:

Կըսուի թէ վարդապետին մեկնու-
մէն վերջ այս մարդիկ պիտի աշխա-
տին քուէարկութիւն մը ընել թղթա-
կանի ընտրութեան համար եւ գոր-
ծերը կարգադրել:

Յաջողութիւն:

Պիտերէշ, 19 օգոստ.

Ապտակ մը Գեաղիմ Պէյիմ
Գեաղիմ—պէյ, Պիտերէշի Օս-
մանեան ղեկավարը, առիթը չի
փախցնել Եւրոպ—քէօշքի ճիւղ-
ղին հաւատարմութեան կեղծաւո-
րութեան եւ փութկոտութեան գը-
րաւականներ տալու:

Անցեալ օր սակայն իր փութկո-
տութիւնը սուղի նստեցաւ իրեն:

Դիւանքի Գեօրգիանէն կը խոստով-
անուի թերեւոր զպրօքը կայ-
ցելէ, ու գոհ կը մնայ զպրօքին
բարգաւաճ վիճակէն: Ապա թուրք
երեւելիները մէկ տեղ հաւաքելով
հայրենասիրական ճառ մը կ'օրոտա-
սանէ անոնց առջեւ, յորդորելով որ
հաւատարմի միտն յորդարէի փո-
խանորդին:

Դիւանքի, իր բանախօսութիւ-

նր կը վերջացնէ, առաջարկելով
ներկաներուն որ դպրոցին անու-
նը «Մէքթէպի Համիտիէ» դրուի,
իբր առաջին ապացոյց մը իրենց
հաւատարմութեան:

Թուրք երեւելիները իրենց մէջ
խորհրդակցելէ ետքը կը միտեն
գեաղանին խնդրածը կատարել:

Մեր դպրոցը, կը պատասխա-
նեն թերթերը, ինքնին կառավա-
րութեան նպաստովը կառուցուած
է եւ մենք ունենք քաղաքացի-
ներ ենք այժմ: Բնաւ գործ չու-
նինք օսմանեան կառավարութեան
հետ եւ մանաւանդ միտպետի մը
որ իր ազգակցութեան ընթացքո-
վը, արիւնարբու վայրագ արարք-
ներովը թուրք տարրը խալտա-
ռակ ըրաւ աշխարհի առջեւ եւ
քաղաք անունը իբր հովանի մը
մարդակեր վայրենիի:

Թուրք երեւելիները միանգա-
ւայն յայտնեցին ղեկավարին թէ
իրենք որոշած են դպրոցին ա-
նունը դնել «Վարժարան Կարոլ Ա.»

Երեւակայեցէք խեղճ Գեաղիմ
պէյի կերպարանքը, որ ուզելով
իր տիրոջ ծառայութիւն մը մա-
տուցանել, բոլորովին աւրից:

Վիեննայէ քաջուած հեռագիր
մը կը ծանուցանէ թէ Սեյանիկի
մէջ ուժանակի կարեւոր մթերք
մը գտնուել է. այդ ուժանակը
սահմանուած է եղեր Պոլիս մըտ-
ցուիլ սուլթանի գահակալութեան
հանդէսները տակն ու վրայ ընե-
լու եւ մեծ մարդասպանը սահմա-
կեցնելու համար:

Այս ուժանակը գտնուելուն պատ-
ճառաւ, Պոլսոյ մէջ հայերու ձեռ-
բակաւորմանը ալ աւելի շատցած
են:

Անցեալ կիրակի Պիտերէշի հա-
յոց Արաքս ընկերութիւնը գաշ-
տային հանգէս մը տուաւ Պ. Պէ-
րէքէթի պարտէզին մէջ:

Այս առիթն տեղի ունեցաւ նա-
եւ թատերական ներկայացում մը:
Յատկապէս վարձուած նուագա-
ծուներու ընտիր խումբ մը Տալ-
վորիկ, Բաւն քորտաւն եւ ուրիշ
ազգային երգեր նուագեցին:

Հանգիսականներուն մէջ կային
թէ տեղացի եւ թէ գաղթական
ազգայիներ:

Բաւական կ'ըսէին զուտ հասոյթ
մը մնաց ընկերութեան:

Ինչպէս յայտնի է ժամանակէ
մը ի վեր ընթերցարան մըն ալ
ունին Պիտերէշի հայերը: Ցաւալի
է ըսել որ անհամաձայնութիւններ
կան շուրջ այս նորահաստատ
ընթերցարանին, բայց այդ ան-
համաձայնութիւնները տոնքան
բծուն, չնչին եւ ողայական խն-
դիրներէ առաջ եկած են որ տա-
րակոյս չի մնար որ մէջտեղէն
պիտի վերանայ քիչ առնեն:

Ընթերցարանը դեռ համեստ
գիրք մը ունի ինչպէս ամէն նոր
սկսուած գործ ու կը համարձա-

կիմք գայն ազնիւ հրատարակչաց
եւ հեղինակներու բարեացակա-
մութեանը յանձնարարել:

Հասցէն

Հայոց Բերքարարան

Քաղեա Մօշիւտն թիւ 268 Պոլս.

Բէլ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բաղէշի առաջնորդ Տ. Եղիշէ

Վ. Չիլիկիւրիան իր հրատարակա-
նը տուած լրագրով Պոլիս հասած
է, ինք Ս. Երուսաղէմի միա-
բաններէն է. Բաղէշիք ուզեցին
զինքը եպիսկոպոս ձեռնադրել
տալ, բայց նա աւելի կը սիրէ
իրեւ պարզ վարդապետ Երուսա-

ղէմ դառնալ, քան եպիսկոպոսա-
նալ. Բաղէշի Առաջնորդ մնալով ու
բովհետեւ այդ վիճակին կացու-
թիւնը անհանգուրժելի եղած է
կառավարութեան եւ Գիւրտերուն
ի գործ դրած նորանոր վայրա-

զութեանց պատճառաւ: Տ. Եղի-
շէ վարդապետ ինչպէս իր տեղե-
կագիրներով, նոյնպէս եւ բերա-
նացի շատ տխուր կերպով կը բա-

ցատրէ Բաղէշի եւ Մշոյ ազգա-
յնաց կացութիւնը:

—Բաղէշի 60 տունի չափ Ա-
սորիները, որոնց Հայ Եկեղեցւոյ
ծոցը մտնելու համար տեղոյն Ա-

ռաջնորդարանը դիմում ըրած ըլ-
լալին գրած էինք, թէ՛ հեռագ-
րով եւ թէ՛ նամակաւ վերստին
դիմեր են Պատրիարքին, որպէս
զի ընդունի իրենց խնդիրը, եւ
թէգրեթէ Օսմանիէի փոփոխու-

թեանց հառար հարկ եղած տնո-
րինութիւնն ըլլայ Պատրիարքա-
րանի կողմէ:

—Գահիրէի Որդախնամ Ընկե-
րութիւնը՝ որ վարդապայ որբանո-
ցին մէջ արդէն 14 որբեր կը պա-
հէ, որոշած է Սարմատի Ս. Գր-
իգորի աղջկանց որբանոցին մէջ
ալ 5 որբուհիներ պահել:

—Ինչպէս Ռոմանի (Ռումանիա)
ազգ. վարժարանին պոցուելուն
ախուր լուրը տակէ առաջ հազոր-
դած էինք մեր ընթերցողաց, այ-
սօր ալ ցաւ ի սիրտ կ'իմանանք
թէ Յօգշանի ազգ. երկսեռ վար-
ժարանը այդ վիճակին մատնուե-
լու մօտ կը գտնուի. որովհետեւ
աղջկանց ու մանչերու վարժարա-
ները յառաջիկայ տարեշրջանի հա-
մար իրար պիտի կցեն, աշակեր-
տաց թիւը շատ նուազացած ըլ-
լալուն պատճառաւ: Հաւանական
է որ այս կցումին պատճառաւ
այժմ գտնուած 18—20 երկսեռ
սաներէն մաս մըն ալ պակսի, ու-
րով անկարելի կամ անպետ նը-
կատուի վարժարանին շարունա-
կութիւնը:

—Բիւզանդիոնի մէջ հետեւեալ կը
կարգանք:

«Հայ Կաթողիկոսականացի մը ոմարը,
ինչպէս անցեալները ծանուցինք,
Լէւպիքի կաթողիկոս Հայոց Առաջնոր-

գարանին քահանաներէն մին՝ Մարտիրոսովիչ, իր կողորդն անցուցած էր իրեն յանձնուած գրասենիքը. եւ զանազան ուրիշ խարդախութիւններ ալ ըրած ըլլալով, Լէմպէրկի աւստրիական իշխանութեանց կողմէ ձերբակալուած էր իրեն ոճրագործ : Եւրէկ իրկուան թղթաբերով առնուած Լոնտոնի թերթերուն մէջ կը գտնենք այս մասին հետեւեալ հեռագիրը, վիէնայէ քաջութեամբ Ուրբ. առաւր թուով. — «Եւրէկ, Կալիցիոյ մայրաքաղաք Լէմպէրկի մէջ աւարտեցաւ վերջին աստիճան հետաքրքրաշարժ դատավարութիւն մը, որ քանի մը օրէ ի վեր շատ մը դատաւորներու ուշադրութիւնը գրաւած էր : Ամբաստանեալն էր մի ոմն Մարտիրոսովիչ, Լէմպէրկի Հայոց (կաթոլիկ) մայր—եկեղեցւոյն քահանաներէն մին, որ իրեն յանձնուած 300,000 ֆլորինը (13,900 օսմ. ոսկի) կողորդն անցուցած էր : Լէմպէրկի Հայոց առաջնորդարանը գոյթի մասին Աւստրիոյ մէջ ամենահարուստ եկեղեցական հաստատութիւններէն մին է, եւ իր արքեպիսկոպոսները, քանի մը դարերէ ի վեր, հաստատած են գրառու մը ազգատաց համար, որ իրենցները գրառուներով, դրամ կուտայ ի դիւրութիւն կարօտեցող : Այս հաստատութեան տնօրէնն էր Մարտիրոսովիչ քահանան, ամենուն յարգանքն ու սէրը գրաւած եկեղեցական մը, որ նոյն իսկ արքեպիսկոպոսին յաջորդելու ապագայ կը խոստանար : Քանի մը ամիս առաջ դատարանին տուեալ խոստովանեցաւ թէ ծանր գողութիւններ ըրած է, նաեւ մեծաքանակ զբաղմունքներ է քարուղի գործերու մէջ, եւ իբրեւ տնօրէն գրառատան՝ իրեն յանձնուած գումարները գործածելու է շահախնդրական ձեռնարկներու հետեւանօք իր ըրած պարտքերը գոցելու համար, կարեւոր դուրմարներ ալ տուել է իր բարեկամներուն եւ ծանօթներուն՝ փոխարէն անարժէք առարկաներ գրառուներով : Բաց աստի, խիստ շուայ կեանք մըն ալ անցուցեր է : Դատարանն երէկ յետ խորհրդակցութեան ու լծ ամուսնան Լէմպէրկի արքեպիսկոպոս Իսահակովիչ այս տխուր գործին վրայ զգացած խորին ցաւէն հիւանդաւորով մնաւ, Մարտիրոսովիչ խոստովանութենէն քանի մը օր վերջը : Լէմպէրկի աշխարհի մէջ միակ քաղաքն է որ երեք արքեպիսկոպոս ունի—Հռոմէական կաթոլիկ (լատինածէս), կաթոլիկառէս յոյն եւ Հայ (կաթոլիկ) : »

— Ամերիկա « Լիպրիթի Սիւր Գըմբընի » 800 ոստայնանկներէն միայն մէկ հոգի արժանացած է պղնձեայ մետաղ մրցանակին, եւ այն ալ Հայ մը եղած է՝ Պր. Խաչիկ աճէմեան :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ

ԹԻԻՐՔԻԱ

Սթանպուլ ֆրանսիացի էյնիսինի գաթի միւնսիպալիէ Բարիզէ կիթմէսինտէն սօնրա, Սուլթան վիւթէլայը Երուսղէմ թէճէմիւի Իտուպ, մէսէլէնին թէճէլէի հալքէսպ իթմէսինէ մէյաւն վերմէմէք իշիւն, միւլէքէրէլէրտէն սօնրա, տէրհալ Պապը Ալի թարաֆընտան Բարիզ Օսմ. ցէֆարէթի.

նէ պիր թէլէկրաֆ վերմէքէ՝ Ֆըրանսա հիւքիւմէթինէ պիրիճա՝ թէքբայ իքի տէվլէթ պէյնիտէ սէպէպի միւնսղատ օլան մէսէլէլէրին միւլէքէրէսինէ պաշլանըլ մասընը թէքլիֆ, վէ հէր հալտէ ֆրանսանըն թալէպլէրինէ քէֆա. յէթ վերլէճէկինի թէմին իթմիշ տիր : Մէլքբիւր թէլէկրաֆին պիր նոսիսինի խարիճիյէ նազըրը թէվլիֆ քաշա Սիւնսպօլ ֆրանս. սա սէֆարէթ հանէսինէ թէպլիզ իթմիշ տիր :

— Սուլթանըն թախթա ճիւլուսի միւնսիպէթլէ՝ Բարիզ սօմանը սէֆարէթ հանէսի ֆրանսա հիւքիւմէթինէ քէսմի թէպլիզաթտա պուլըմըլ իսէ տէ, ֆրանսա րէտտ իթմիշ տիր. վէ Օգոստոս 31 տէ Սուլթանըն ճուլուսի կիւնիւ Բարիզ տէ թիւրք էլիսինին թաշթըրիյասէթինտէ իճրա օլընմասը մուգարէր օլան զինէթ ու զիւսֆէթէ ֆրանսիացի իշխրաք իթմէյէճէկի կիպի, էվլէքի գարարա մուլիսիֆ օլաւագ 46 ճը. թապուրըն առքէրի միւլէքաւընըն մէլքբիւր զիւսֆէթէ կիտուպ շալմասաւ իշիւն հարպիյէ նազըրընտան էմիր վերլիմիշ տիր :

— Թէվլիֆ քաշա էվրօստա. քի պիւթիւն թիւրք էլիսինին պէյնանմէլէր հօլլալուպ, ֆրանս. սըլ էլիսի վէ Պապը Ալի պէյնին. տէ սըպգաթ իսէն միւնսղատտ թիւրքիւնըն հալը պուլընտըր. նր կէօթէրմէկէ շալըշարագ, պուպապտա տէվլէթլէրին թէվլէտճու. հընը զայպ իթմէլէք իսթմիշ տիր :

— Էրզրումտա պապը ֆիւրտ ճանիլէր տէրտէսթիէ հապս օլըն. տըլը սէպէպլէ, Տէրսիմ քիւրտլէ. ի հիտտէթլէնուպ, ինթիգամ ալմագ իշիւն գապիթիյէ եիւզպաշըր Մէհմէտ Ալի պէյի գաթլ վէ տ. նըն պիրատէրի ժանաւորմա գա. պիթի օլմաղլէ ճէրհ իթմիշլէր տիր :

— Վիէնա կաղէթալարն պէյանընա պինաէն, վան վիւլայէ. թինտէ իւլաւար տախի ֆիւրտ համիտիլէրին հաշարաթընտա տայնամալուպ, րուս գօնսօլոսընա միւրտճաթլէ քէնտի հալընգ վէ էմլալընըն ֆիւրտլէրին թէ. ճապիլընա գարըլ մուհաֆազա իթմէք իշիւն Պապը Ալիյէ թէվա. սիւթ էլլէմէսինի րէճա իթմիշլէր :

— Պուլտան մուգաւտէմ, մալիւ օլտըլը իւլըէ, ֆիւրտլէր էրզրում րուս գօնսօլոսը իւլէրինէ հիւճու իթմիշ օլտըլընըն տան տօլայը, էլիսին խոտաւոր իլէ թաշթը մուհաթէմէյէ ալըն. մըշլար ըտը. մուհաթէմէլէրի րու. յէթ օլուպ, 17 քիւրտ մաշթիւմ օլտըլար, պուլընտա պապըլը մուհապէտէն վէ պապըլը 9—6—5 սէնէ մահպուսիլէթ իլսմը կէյմիշլէր տիր :

— Հալէպ վիւլայէթինին աղնամ

վէրկիւի րուսիայա թաղմինաթ վէրլմէսի մէշրուլ իքէն, պուտէֆա մէլքբիւր հաւըլաթտան գըրգ պին լիւրա Սթանպուլ կէթիւրուպ, Պապը Ալիին պօղա. զընա կէշմիշ տիր :

— Պապը Ալի էվրօստա. քի էլիսինին կէշէն կիւն պէյանմէլէր հօլլալուպ. թիւրքիտտան էճ նէպի թօթալարընը գալտըրմագ մէսէլէսի իշիւն պէօլիւք տէվլէթլէր իլէ միւլէքէրէլէ պաշլանըլմա սընը թէքլիֆ իթմիշ տիր :

ԱՆՍՏՐԻԱ ՎԷ ՊԱԼԳԱՆ

Ալիսին Պուքէշտէ թէսիս օլընան Բաղօպալլի վօսթօգ համրուս կաղէթաւը տաշա իքինէի նօմէրօլընտա Շարգ վէ խուսուսի Պալքան մէսէլէսի հազընտա տիթիտէքի մալաւա պիր պէնտ նէշր իթմիշ տիր : Մէլքբիւր կաղէթալուս տէվլէթին միւլէվլիթի էֆրեարը տտ օլընմագտա տըր. զիրա շալանը էմիլիլէթ մէնպալար. տան ալընան մալիւմաթ իւլըէ, Շարգ մէսէլէսինի թաղիպ իթմէք վէ լաղըմ օլան թէպալիլէրի տիւշիւնիպ իճրա էլլէմէք մէմու. իլիլէթի իլէ՝ րուս տէվլէթի թալաֆընտան խաֆիէն Օտէստա թէշթիլ օլընան հէլէթի մոխսու. սէնին էլի իլէ մէլքբիւր կաղէթա Պուքէշտէ նէշր օլընմագտա տըր. Բաղօպալլի վօսթօգ տէյօր. « Պալքանըն պու կիւնքի աշվալը 1875 տէքի հալին թըպըլը տըր. օ վագրիթ Աւստրիանըն սինօրընա եազըն Մէլքօվիշ գըրկընը վու. գու պուլտու, պու սէպէպուէն տա. խի ըսեան պաշլամըլ օլմաղլէ Սերպիայը, Գարաւաղը վէ պիր ախէրէ րուսիայը վէ րուսիայը ալթէշ իշիլէ պըրագտը, Պու կիւն թէքբար Աւստրիա սինօրը ճիւլալընտա, անըն թէշվիլիլ իլէ Ալի վալիլ Արնաւալար գարա տալլար իշիլտէ եաշաւագտա օլան ճէսուր էհալիթ գըրմագտա տըրլար :

« Եիկիրմի ալթը սէնէ էվլէլ Շարգտա վուգուս կէլէն մէլքբիւր գարըլըլըլըրտան Աւստրիա արաւան բայընը գալմագլէ իսթի. ֆաթէ իթտի. պու կիւն տէ Հէր. սէք Պօնայը պիւթիւն պիւթիւնէ եուտմագ վէ Եէնի Բաղար սան. ճաղընը գալթ իթմէք ֆըրսաթր նը պէլէմէքտէ տիր :

« Սերպիա Աւստրիանըն պու հօլտա պիր քալ գալմալընա թէ. հէմիլ իտէճէք մի — Ալալ. զի. րա Սերպիա՝ Գարալէօրկինի վէ Միլօլըն գահրամանըլ տէվիլլէ. իրին տէրալթըր իտէճէք տիր. տօլմագ տիւշման գարըլը էճէլ մոշալալէպիսինէ պաշլալագագ տըր. էվէր քէնտիսինի միւտաֆաթա իթմէք իսէ, հազընը զայպ իթմիշ օլաճագ. գահրամանըլա էօլմէք սէրսէրիճէ հաշաւագտան էվա տըր : Սերպիա պիլմէլի տիր քի՝

գուվլէթիլ պիր էհալի ճանսի. րէրանէ ճէնկլէմէքլէ քէնտիսին. տէն տաշա գուվլէթի օլանը ալթիտէպիլի, իշթէ Պօլէրլէր, ճէ. նուպ՝ Աֆրիկա տա գահրամանէ ճէնկլէմէքտէ տիրլէր : Պէրիտէ Պալքանտա ալթէշ պըրագտալա շալըշտն Աւստրիա՝ ինկիլիլէրա. տան տաշա գուվլէթի տէկիլ տիր : »

ԲՈՒՍԻԱ

Չար վէ Չարիցա հաղարաթը Տանիարգալա կիթմէք իշիւն Բէթէրապուրկտան օգոստոս 30 տա հարէքէթ իթմիշլէր տիր :

— « Եվ վերմիւ » Չարըն ֆրանսիայա կիթմէսինին բօլիթիգա. ճա օլան էհէմիլիլէթինտէն պաշա իտէրէք, տէյօր, պու հօլըլըլա պիր խուսուսի մագստ հալ օլընմալարը տըր : Չար Տանիլի վէ Գօրէնհալա տախի կիտէճէք տիր. պուլտան խուսուսի իթմի. ֆագ ու իթմիհաւա պէլլէիլմէլ, պու խուսուսի պու հօլըլըլ կէ. չէն սէնտէն գարալալալըլ ըտը :

ԹՐԱՆՍԻԱՆԱ

Պօլլէր վալթըրալ ճիւլարըն. տա պիր շըմէտըքէր գալթարը եագտըլար. խալըլ թէլէֆիյաթ օլմուշ վէ ինկիլիլ միւրալար վան. տըլէօր տախի էօլմիշ տիր :

— Թրանսիանըն էվրօստա. քի մալալալալ կիւլարը Տօք. Լէյտա ֆրանսա վէ րուսիա խաղիլիլէ նազըրալընա միւրաճաթլէ, Չարըն ֆրանսիայ կէլմէսինտէ Մ. ֆրիւկէր իլէ կէօրիլէմէսինէ միւ. սատէ օլընմասընը թէքլիֆ իթմիշ տիր :

ԳԱԼԼԻԱԿԱՆ ՎԱՐՄԱՐԱՆ

Փողոց (Վէնա) Վառնա

Բացումն գաւարանաց 1/14 Սեպտեմբեր Գաղլիոյ ցերեկօթիկ վարժարանաց հիմնադիրը :

Գաղլիերէն լեզու : Կատարեալ ընթացք քերականութեան Տեսական եւ Գործնական :

Ընթերցանութիւն, չափադիտութիւն, ընդհանրութիւն, բնալուծութիւն, պատմութիւն, աշխարհագրութիւն, տոմարականութիւն, երաժշտութիւն, գեղագրութիւն եւն : Պուլկարեան լեզու :

Դպրոցական յատկաւայրերու մէջ եւ գրասանաց ժամանակ կը խօսուի միմիայն գաղլիերէն :

Ամալիոյակի գինն է 10 ֆր. ոսկի : Արձանագրութիւնք տեղի կուենան ամբողջ տարուան շրջանին մէջ :

3—2

ԱՁԴ

Վերջիւս վառնայէն Եպիպոս չորրորդ օրակար — մաքինաճի Արմինակ Պ. Համաճեանի ճիշդ հասցէն կը խնդրուի խմբագրութեան ծանուցանել :

Одговорникъ Н. Драгулевъ.

Печатница «Взаимность», Варна